

Niezawodne Systemy Informatyczne

Przemysław Kobylański
Katedra Podstaw Informatyki (K68W11D03)
Politechnika Wroclawska

Na podstawie

J.W. McCormick, P.C. Chapin. *Building High Integrity Applications with SPARK*
K.R. Apt, F.S. de Boer, E-R Olderog. *Verification of Sequential and Concurrent Programs*
I. Sommerville. *Inżynieria oprogramowania*

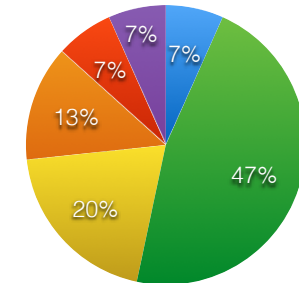

Politechnika Wroclawska

Plan wykładu

- Wstęp (2h)
- SPARK (14h)
- Metody formalne (6h)
- Systemy krytyczne (4h)
- Przegląd innych narzędzi (2h)
- Podsumowanie (2h)

● Wstęp
● MForm
● Podsumowanie
● SPARK
● SysKryt
● Przegląd

Literatura podstawowa

- J.W. McCormick, P.C. Chapin. **Building High Integrity Applications with SPARK**. Cambridge University Press, 2015.
- K.R. Apt, F.S. de Boer, E-R Olderog. **Verification of Sequential and Concurrent Programs**. Springer, 2009.
- I. Sommerville. **Inżynieria oprogramowania**. WNT, Warszawa, 2003.

Narzędzia

- **SPARK 2014**
- **GNATprove** wersja z roku 2020
- **Why3** wersja 1.2.1
 - **Alt-ergo** wersja 2.3.0
 - **CVC4** wersja 1.8
 - **Z3** wersja 4.8.6

Zasady zaliczenia

- Ocena zależy od jest średniej ważonej uzyskanych punktów z laboratorium (0-100 z wagą 40%) i kartkówek (0-100 z wagą 60%).
- Aby zaliczyć grupę kursów należy z laboratorium otrzymać co najmniej 50 punktów i z kartkówek co najmniej 50 punktów.
- Listy zadań na laboratorium należy rozwiązywać samodzielnie.
- Kartkówki odbędą się na ostatnich wykładach.
- Więcej na stronie WWW kursu (między innymi prezentacja, listy zadań, terminy kartkówek).

Wyliczanie oceny końcowej

Pre =>

```
LAB >= 50.0 and LAB <= 100.0 and  
KOL >= 50.0 and KOL <= 100.0,
```

Contract_Cases =>

```
(  
  0.4*LAB + 0.6*KOL < 50.0 => ZAL = 2.0,  
  0.4*LAB + 0.6*KOL < 60.0 => ZAL = 3.0,  
  0.4*LAB + 0.6*KOL < 70.0 => ZAL = 3.5,  
  0.4*LAB + 0.6*KOL < 80.0 => ZAL = 4.0,  
  0.4*LAB + 0.6*KOL < 90.0 => ZAL = 4.5,  
  others => ZAL = 5.0)
```

Przykład

Poszukiwanie największej wartości w tablicy.

```
-- wersja 1  
package Find with SPARK_Mode is  
  type Vector is array (Integer range <>) of Integer;  
  function Max (V : Vector) return Integer  
  with  
    Post => (for all I in V'Range => V(I) <= Max'Result);  
end Find;  
  
package body Find with SPARK_Mode is  
  function Max (V : Vector) return Integer is  
    M : Integer := Integer'Last;  
  begin  
    return M;  
  end Max;  
end Find;
```

find.ads
specyfikacja

find.adb
treść

Przykład cd.

```
-- wersja 2  
package Find with SPARK_Mode is  
  type Vector is array (Integer range <>) of Integer;  
  function Max (V : Vector) return Integer  
  with  
    Post => (for all I in V'Range => V(I) <= Max'Result) and  
             (for some I in V'Range => V(I) = Max'Result);  
end Find;  
  
package body Find with SPARK_Mode is  
  function Max (V : Vector) return Integer is  
    M : Integer := Integer'Last;  
  begin  
    return M;  
  end Max;  
end Find;  
  
gnatprove: postcondition might fail (e.g. V'First = 1 and V'Last = 0)
```

Przykład cd.

```
-- wersja 3
package Find with SPARK_Mode is
  type Vector is array (Integer range <>) of Integer;
  function Max (V : Vector) return Integer
  with
    Pre => V'Length > 0,
    Post => (for all I in V'Range => V(I) <= Max'Result) and
            (for some I in V'Range => V(I) = Max'Result);
end Find;

package body Find with SPARK_Mode is
  function Max (V : Vector) return Integer is
    M : Integer := Integer'Last;
  begin
    return M;
  end Max;
end Find;

gnatprove: postcondition might fail (e.g. Max'Result = 2147483647 and
V = (others => 0) and V'First = 0 and V'Last = 0)
```

Przykład cd.

```
-- wersja 4
package Find with SPARK_Mode is
  type Vector is array (Integer range <>) of Integer;
  function Max (V : Vector) return Integer
  with
    Pre => V'Length > 0,
    Post => (for all I in V'Range => V(I) <= Max'Result) and
            (for some I in V'Range => V(I) = Max'Result);
end Find;

package body Find with SPARK_Mode is
  function Max (V : Vector) return Integer is
    M : Integer := V(V'First);
  begin
    for I in V'First + 1 .. V'Last loop
      if V(I) > M then
        M := V(I);
      end if;
    end loop;
    return M;
  end Max;
end Find;

gnatprove: overflow check might fail (e.g. V'First = 2147483647)
```

Przykład cd.

```
-- wersja 5
package Find with SPARK_Mode is
  type Vector is array (Integer range <>) of Integer;
  function Max (V : Vector) return Integer
  with
    Pre => V'Length > 0 and
          V'First < Integer'Last,
    Post => (for all I in V'Range => V(I) <= Max'Result) and
            (for some I in V'Range => V(I) = Max'Result);
end Find;

package body Find with SPARK_Mode is
  function Max (V : Vector) return Integer is
    M : Integer := V(V'First);
  begin
    for I in V'First + 1 .. V'Last loop
      if V(I) > M then
        M := V(I);
      end if;
    end loop;
    return M;
  end Max;
end Find;

gnatprove: postcondition might fail
cannot prove V(I) <= Max'Result
```


Przykład cd.

```
-- wersja 6
package Find with SPARK_Mode is
  type Vector is array (Integer range <>) of Integer;
  function Max (V : Vector) return Integer
  with
    Pre => V'Length > 0 and
          V'First < Integer'Last,
    Post => (for all I in V'Range => V(I) <= Max'Result) and
            (for some I in V'Range => V(I) = Max'Result);
end Find;

package body Find with SPARK_Mode is
  function Max (V : Vector) return Integer is
    M : Integer := V(V'First);
  begin
    for I in V'First + 1 .. V'Last loop
      pragma Loop_Invariant (for all J in V'First .. I - 1 =>
                             V(J) <= M);
      pragma Loop_Invariant (for some J in V'First .. I - 1 =>
                             V(J) = M);
      if V(I) > M then
        M := V(I);
      end if;
    end loop;
    return M;
  end Max;
end Find;
```

Przykład cd.

Prosty test:

```
with Ada.Integer_Text_IO;  
with Find;  
procedure Main is  
begin  
  Ada.Integer_Text_IO.Put (Find.Max ((3, 1, 5, 2, 7, 4, 3, 1)));  
end Main;
```

main.adb

Opis projektu:

```
project Find is  
  for Source_Dirs use ("src");  
  for Object_Dir use "obj";  
  for Main use ("main.adb");  
end Find;
```

find.gpr

Przykład cd.

```
all:      gprbuild -p  
prove:    gnatprove -P find.gpr -j0  
clean:    gprclean  
          gnatprove -P find.gpr --clean
```

kompilacja

weryfikacja

sprzątanie

Makefile

Przykład cd.

```
$ make prove  
gnatprove -P find.gpr -j0  
Phase 1 of 2: generation of Global contracts ...  
Phase 2 of 2: flow analysis and proof ...  
Summary logged in obj/gnatprove/gnatprove.out  
$ cat obj/gnatprove/gnatprove.out  
Summary of SPARK analysis  
=====
```

SPARK Analysis results	Total	Flow	Interval	CodePeer	Provers	Justified	Unproved
Data Dependencies
Flow Dependencies
Initialization	4	4
Non-Aliasing
Run-time Checks	10	.	.	.	10 (CVC4)	.	.
Assertions	4	.	.	.	4 (CVC4)	.	.
Functional Contracts	1	.	.	.	1 (CVC4)	.	.
LSP Verification
Total	19	4 (21%)	.	.	15 (79%)	.	.

```
Analyzed 2 units  
in unit main, 0 subprograms and packages out of 1 analyzed  
  Main at main.adb:4 skipped  
in unit find, 2 subprograms and packages out of 2 analyzed  
  Find at find.ads:1 flow analyzed (0 errors, 0 checks and 0 warnings) and proved (0 checks)  
  Find.Max at find.ads:5 flow analyzed (0 errors, 0 checks and 0 warnings) and proved (15 checks)
```

SPARK

- Elementy języka SPARK (6h)
- Pakiety (3h)
- Sprawdzanie zależności (2h)
- Dowodzenie (3h)